

28η Οκτωβρίου 1940. Μια επέτειος, ένας θρύλος, μια μνήμη κι ένα χρέος.

Αλήθεια, τι γιορτάζουμε την 28^η Οκτωβρίου;

Οι περισσότεροι από μας γνωρίζουμε ότι η μέρα αυτή σημάδεψε την Ελλάδα από τον πόλεμο του 1940 και έμεινε γνωστή ως επέτειος του «ΟΧΙ», αλλά τι ακριβώς είναι αυτό που γιορτάζουμε; Οι περισσότερες χώρες συνηθίζουν να γιορτάζουν την λήξη ενός πολέμου, και την έλευση της ειρήνης.

Στην προκειμένη περίπτωση η Ελλάδα γιορτάζει την είσοδο της στον πόλεμο του '40! Στην πραγματικότητα ο εορτασμός αφορά όλο το έπος του 1940 και τις επιτυχίες της χώρας μας στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, αλλά ουσιαστικά η ημερομηνία αυτή είναι η ημέρα που η Ελλάδα μπήκε στον πόλεμο! Πως έγινε αυτό; Με το ΟΧΙ του τότε πρωθυπουργού-δικτάτορα της Ελλάδας Ιωάννη Μεταξά στις αξιώσεις των Ιταλών.

Η Επέτειος του «ΟΧΙ» μνημονεύει την άρνηση της Ελλάδας στις ιταλικές αξιώσεις που περιείχε το τελεσίγραφο που επιδόθηκε στις 28 Οκτωβρίου του 1940 στον Έλληνα Δικτάτορα που έφερε τίτλο Πρωθυπουργού, Ιωάννη Μεταξά. Συνέπεια της άρνησης αυτής ήταν η είσοδος της Χώρας στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και η έναρξη του Ελληνοϊταλικού πολέμου του 1940. Η ημερομηνία αυτή καθιερώθηκε να εορτάζεται στην Ελλάδα κάθε χρόνο ως επίσημη εθνική εορτή και αργία.

Τους γνωρίζω καλά! Είνε οι δειλοιδολοφόνοι της Τήνου

Η τραγωδία της Δουγκέρης

Ύδυρματος

Δευτέρα 28 Οκτωβρίου 1940

ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΙΣ ΤΑ ΟΠΛΑ! ΗΡΧΙΣΑΝ ΣΗΜΕΡΟΝ ΔΙ ΕΧΘΡΟΠΡΑΞΙΔΙ

Τό πρώτον ανακοινωθέν του Έλληνικού Έπιτελείου

Πρωϊνοί συναγερμοί εις τας Άθήνας

Ό Βασιλεύς εις τας όδους της πρωτευούσης

Τό Έθνος σύσσωμον αντιμετώπιζει τήν δρασύδειλον πρόκλησιν των Ίταλών

Ο Βασιλεύς Γεώργιος Β΄

Πώς εκηρύχθη ό πόλεμος

Αποθεωτικοί εκδηλώσεις ύπέρ της Α. Μεγαλειότητος και του κ. Πρωθυπουργού

Η επιστροφή εις Κροφυκαλά, Άστροια και Πυροβόλαι

Η ΖΩΗ ΜΑΣ εις την ύπηρεσίαν της Πατρίδος

«Κ' άν ένε ο πόλεμος κενός με την Έλλάδα, ποτέ είν' ο πόλεμος...»

Τό διαγγέλιμα του Βασιλέως

Τό διαγγέλιμα του κ. Πρωθυπουργού

Τό Ναυτικό

Η κατηγορία

Τό διαγγέλιμα του Βασιλέως

Την 7 ην μηνός Α. Μ. Β. Βασιλεύς Ελλένος δε τον Άκούσαν εν λαλήσι Αθηναίων

Τό διαγγέλιμα του κ. Πρωθυπουργού

Μετά τας Αθήνας εν τω λαλήσι Κωνσταντινουπόλεως

ΕΛΛΗΝΕΣ

Τις πρώτες πρωινές ώρες στις 28 Οκτωβρίου του 1940, η τότε Ιταλική Κυβέρνηση απέστειλε στην Ελλάδα τελεσίγραφο, δια του Ιταλού Πρέσβη στην Αθήνα Εμανουέλε Γκράτσι, ο οποίος και το επέδωσε ιδιόχειρα στον Ιωάννη Μεταξά, στην οικία του δεύτερου, στην Κηφισιά, με το οποίο και απαιτούσε την ελεύθερη διέλευση του Ιταλικού στρατού από την Ελληνοαλβανική μεθόριο προκειμένου στη συνέχεια να καταλάβει κάποια στρατηγικά σημεία του Βασιλείου της Ελλάδος, (λιμένες, αεροδρόμια κλπ.), για ανάγκες ανεφοδιασμού και άλλων διευκολύνσεών του, στη μετέπειτα προώθησή του στην Αφρική.

Μετά την ανάγνωση του κειμένου ο Μεταξάς έστρεψε το βλέμμα του στον Ιταλό Πρέσβη και του απάντησε στα γαλλικά (επίσημη διπλωματική γλώσσα) την ιστορική φράση: «Alors, c'est la guerre», δηλαδή, «Λοιπόν, αυτό σημαίνει πόλεμος», εκδηλώνοντας έτσι την αρνητική θέση επί των ιταλικών αιτημάτων.

Ο ίδιος ο Γκράτσι στα απομνημονεύματά του, που εξέδωσε το 1945, περιγράφει τη σκηνή: «Έχω εντολή κ. πρωθυπουργέ να σας κάνω μία ανακοίνωση και του έδωσα το έγγραφο. Παρακολούθησα την

συγκίνηση εις τα χέρια και εις τα μάτια του. Με σταθερή φωνή και βλέποντάς με κατάματα ο Μεταξάς μου είπε: αυτό σημαίνει πόλεμο. Του απήντησα ότι αυτό θα μπορούσε να αποφευχθεί. Μου απήντησε ΟΧΙ. Του πρόσθεσα ότι αν..., ο Μεταξάς με διέκοψε και μου είπε: ΟΧΙ! Έφυγα υποκλινόμενος με τον βαθύτερο σεβασμό, προ του γέροντος αυτού, που προτίμησε την θυσία αντί της υποδουλώσεως».

Ο Μεταξάς εκείνη τη στιγμή είχε εκφράσει το ελληνικό λαϊκό συναίσθημα, την άρνηση της υποταγής, και αυτή η άρνηση πέρασε στον τότε ελληνικό δημοσιογραφικό τύπο με την λέξη «ΟΧΙ». Σημειώνεται πως αυτούσια η λέξη «ΟΧΙ» παρουσιάσθηκε για πρώτη φορά ως τίτλος στο κύριο άρθρο της εφημερίδας «Ελληνικό Μέλλον» του Ν. Π. Ευστρατίου στις 30 Οκτωβρίου του 1940.

Δύο ώρες μετά την παραπάνω επίδοση, ξεκίνησε ο Ελληνοϊταλικός Πόλεμος με εισβολή των ιταλικών στρατευμάτων στην Ήπειρο, οπότε η Ελλάδα αμυνόμενη ενεπλάκη στον πόλεμο.

Το λεγόμενο «Έπος του Σαράντα», το οποίο ακολούθησε, και οι μεγάλες νίκες που ο ελληνικός στρατός κατήγαγε εις βάρος των Ιταλών, καθιερώθηκε να γιορτάζονται κάθε χρόνο στις 28 Οκτωβρίου, την ημέρα της επίδοσης του ιταλικού τελεσιγράφου και της άρνησης του Ιωάννη Μεταξά να συναινέσει.

Η Ελλάδα γιορτάζει με την 28η Οκτωβρίου την είσοδό της στον πόλεμο, ενώ οι περισσότερες άλλες χώρες γιορτάζουν την ημερομηνία λήξης του πολέμου.

Πότε ξεκίνησε να γιορτάζεται η 28η Οκτωβρίου.

Η επέτειος του ΟΧΙ ξεκίνησε να γιορτάζεται από την πρώτη κιόλας χρονιά παρά το γεγονός ότι η χώρα μας τελούσε υπό Ιταλο-γερμανική κατοχή.

Οι πρώτοι δύο εορτασμοί έγιναν στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και την Πλατεία Συντάγματος χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα από του Ιταλούς. Ωστόσο, το 1943 ο εορτασμός που έγινε στην πλατεία Κοτζιά συνοδεύτηκε από συλλήψεις μιας και την αστυνόμευση είχαν αναλάβει πλέον οι Γερμανοί.

Ο πρώτος επίσημος εορτασμός έγινε στις 28 Οκτωβρίου του 1944 οπότε έγινε και η πρώτη παρέλαση παρουσία του τότε Πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου. Από τότε ο εορτασμός επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο.

Μάλιστα στη Θεσσαλονίκη γίνεται μεγάλη στρατιωτική παρέλαση καθώς η γιορτή σχεδόν συμπίπτει τόσο με την επέτειο απελευθέρωσης της πόλης από τους Οθωμανούς όσο και με τον εορτασμό του πολιούχου της πόλης Αγ. Δημητρίου. Στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις γίνονται μαθητικές παρελάσεις, ενώ δημόσια και ιδιωτικά κτίρια υψώνουν την ελληνική σημαία.

Κατά στην επέτειο του «ΟΧΙ», τηλεόραση και ραδιόφωνο προβάλλουν επετειακές εκπομπές μνήμης και κάνουν ιδιαίτερη μνεία στην «τραγουδίστρια της νίκης» Σοφία Βέμπο, η οποία με τα πατριωτικά της τραγούδια εμπύχωνε τους στρατιώτες και μετέδιδε τον ενθουσιασμό της προέλασης των ελληνικών δυνάμεων στη Βόρεια Ήπειρο.

28η Οκτωβρίου 1940. Μια επέτειος, ένας θρύλος, μια μνήμη κι ένα χρέος.

Από αυτή την ημερομηνία άρχισε ο ελληνοϊταλικός πόλεμος στα αλβανικά βουνά, που αναδείχθηκε σε μια κορυφαία στιγμή εθνικής ομοψυχίας, αποφασιστικότητας, ηρωισμού και κατέληξε σε μια σειρά από εντυπωσιακές και αναπάντεχες επιτυχίες, που αποτέλεσαν ταυτόχρονα και την πρώτη συμμαχική νίκη κατά του Άξονα.

Δεν αναφέρεται στην ιστορία των Εθνών πιο λακωνικό, πιο εύγλωττο αλλά και πιο πειστικό παγκόσμιο κήρυγμα. Δύο μόνο συλλαβές το αποτελούσαν: «ΟΧΙ». Κι όμως οι δυο αυτές συλλαβές είχαν την δύναμη να διασπάσουν τον ψυχικό πυρήνα της Ανθρωπότητας. Ανατίναξαν μ' αυτές στον αέρα τον σιδηροπαγή μηχανισμό της υλικής βίας, και ανύψωσαν στο ζοφερό ουρανό του πλανήτη μας την σημαία της ηθικής πίστης.

Την 28η Οκτωβρίου του 1940 η Ελλάδα βροντοφώνησε:

«ΟΧΙ»! Δεν θα ποδοπατηθούν οι ιερές αρχές της Ελευθερίας, της Δικαιοσύνης, της Αξιοπρέπειας.

«ΟΧΙ»! Δεν θα στερηθεί κανείς λαός το αναφαίρετο δικαίωμα που καλείται «αυτοδιάθεση».

Με το ίδιο «ΟΧΙ» θ' απαντήσουμε και εμείς οι νεοέλληνες σε κάθε ατιμωτική ξενοκίνητη πρόκληση εμποτισμένοι με το ιστορικό νόημα της 28ης Οκτωβρίου.

«ΟΧΙ»! Δεν ήταν ψέμα όσα πιστέψανε οι ήρωες του 1940.

Η Δημοκρατία, η Ελευθερία, η Δικαιοσύνη, η Αξιοπρέπεια είναι ιδεώδη αθάνατα, είναι δυνάμεις ακατάλυτες. Θριάμβευσαν ανά τους αιώνες και θα εξακολουθούν να θριαμβεύουν όσο υπάρχουν αθάνατες Ελληνικές ψυχές ανένδοτες να καταπνίξουν το θάρρος τους, να στραγγαλίσουν την Ανδρεία τους, ν' απαρηνηθούν την Ελευθερία τους.

Ας είναι ευλογημένες οι στιγμές εκείνης της ημέρας και η ανάμνηση τους ας αποτελέσει για το Έθνος το αιώνιο έμβλημα αδιάσπαστης ενότητας και σύμπνοιας και αιώνια πηγή των υψηλότερων και ευγενέστερων εμπνεύσεων υπέρ της ανθρωπότητας.

Διάγγελμα Ι. Μεταξά προς τον ελληνικό λαό.

Προς τον ελληνικόν λαόν:

Η στιγμή επέστη που θα αγωνισθώμεν διά την ανεξαρτησίαν της Ελλάδος, την ακεραιότητα και την τιμήν της. Μολονότι επεδείξαμεν την πλέον αυστηράν ουδετερότητα και ίσην, προς όλους, η Ιταλία μη αναγνωρίζουσα εις ημας το δικαίωμα να ζώμεν ως ελεύθεροι Έλληνες μου εξήτησεν σήμερον την 3ην πρωινήν ώραν, την παράδοσιν τμημάτων του εθνικού εδάφους κατά την ιδίαν αυτής βούλησιν ότι προς κατάληψιν αυτών η κίνησις των στρατευμάτων της. Θα ήρχιζε την 6ην πρωινήν. Απήντησα εις τον Ιταλόν Πρέσβυν ότι θεωρώ και το αίτημα αυτό καθ' εαυτό και τον τρόπον με τον οποίον γίνεται τούτο ως κήρυξιν πολέμου της Ιταλίας κατά της Ελλάδος.

Έλληνες,

τώρα θα αποδείξωμεν εάν είμεθα άξιοι των προγόνων μας και της ελευθερίας, την οποίαν μας εξησφάλισαν οι προπάτορές μας. Όλον το Έθνος ας εγερθή σύσσωμον, αγωνισθήτε διά την Πατρίδα, τας γυναίκας, τα παιδιά σας, και τας ιεράς μας παραδόσεις.

Νυν υπέρ πάντων ο αγών

Ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως

Ιωάννης Μεταξάς

Πηγή : <https://agonistes.gr/>